

[Poul Hartling.]

talt om igen og igen på snevevis af bilaterale og multilaterale møder, har undervejs gennem de lange og trange drøftelser fået navneforandring fra Den europæiske Sikkerhedskonference til Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa. Ikke europæisk, fordi det blev fastslået, at andre end europæiske lande skulle deltage, ikke blot sikkerhed, fordi man enedes om, at vægten i lige så høj grad skulle lægges på samarbejdet mellem landene.

Det var altså ikke konferencen selv, der begyndte i går, det var de indledende konsultationer mellem de 34 landes udsendte diplomater. Man skal i de kommende møder i Helsingfors tale om, hvad man skal tale om på selve konferencen. Denne fremgangsmåde er i god overensstemmelse med det krav, som vi og mange andre bestandig har hægtet på al debat om en sikkerhedskonference, nemlig kravet om, at den skulle være velforberedt. Hvor ofte har vi ikke sagt, at en konference, der blev en fiasko, var værre end slet ingen konference. Vel forberedt og med en rimelig udsigt til resultat måtte konferencen være, før man satte sig sammen. Hvis de to krav nu kan opfyldes, ser det ud til, at man kan holde Konferencen om Europas Sikkerhed og Samarbejde, når det bliver sommer 1973.

Forhistorien er ikke uinteressant, den vidner om, hvilken tålmodighed der skal til, når man skal bygge bro mellem staterne over dybe kløfter af mistro og misforståelser og modsætninger. Den vidner også om, hvad diplomatisk dygtighed og omhu kan nå af resultater. Communiqueer er normalt ikke morsom læsning, og de omhyggeligt tilfillede communiqueer, som er udsendt fra østlige og vestlige udenrigsministermøder igennem årene, danner bestemt ingen undtagelse. Det er ikke den slags, der bliver forsidestof. Men når vi nu gør lidt status, inden næste fase i processen begynder, så er det alligevel interessant at se, hvor omhyggeligt man har opbygget det fundament, som måtte bringes

til veje, før man kunne tage fat på den konferencen, som begyndte i går.

Forhistorien er også et vidnesbyrd om, at resultater når man først den dag, da de modstridende interesser kan forløbe parallelt. Øst og vest har stadig modsatte opfattelser af mange forhold, men vi er nået et punkt i udviklingen, da de to parter parallelt ser deres fordel i at sætte sig ved dette store forhandlingsbord.

Forhistorien begynder naturligvis med anden verdenskrig, den handler om det Europa, der var plaget af den kolde krigs foreteelser, med Berlinkriser og -blokader, med dyb skepsis og mistro imellem øst og vest.

Sikkerhedskonferencen blev først nævnt fra østlig side som et middel til eventuelt at holde Vesttyskland ude af den vestlige alliance. Derfor blev sikkerhedskonferencen også længe på vestligt hold opfattet som et sovjetmiddel til at sikre status quo i Europa. Det var en almindelig vestlig tankegang, at en sikkerhedskonference var en østlig idé, som kun kunne fremme østlige formål, og derfor blev tanken gemt hen eller ikke taget op fra 1954 til hen i 1960erne.

At den blev genoplivet og nu synes at kunne føres ud i livet hænger sammen med mange momenter, fremfor alt naturligvis tilnærmelsen mellem USA og Sovjetunionen, som vi ser den i de såkaldte SALT-forhandlinger og i Nixons besøg i Moskva. Dernæst den østpolitik, som den tyske Brandt-Scheel-regering har ført. Ikke blot de store lande, som naturligvis har haft den største indflydelse og det afgørende ord at sige, men også de mindre europæiske lande har ydet deres bidrag. I dansk udenrigspolitik har tanken om en konference om europæisk sikkerhed været ført frem på positiv måde siden NATO-ministermødet i foråret 1966. Da VKR-regeringen trådte til, fulgte vi linjen op. Der er på dette område ingen modsætning imellem de partier, der har været direkte ansvarlige for dansk udenrigspolitik.